Dossier kopie- en inzagerecht

Universiteit Antwerpen
Studentenraad

Over dit document

Status: voor te leggen op AV
Opstartdatum: 2023 (2017)
Laatste update: 28.06.2023
Auteur(s): Laurens Verhaegen (coördinator onderwijs 2022-2023)

Inhoud

Over dit document 2
Context 3
Academiejaar 2021-2022 3
Algemene Vergadering 03.11.2021 3
Academiejaar 2020-2021 3
Algemene Vergadering 11.03.2021 3
Onderwijsraad 23.02.2021 4
Academiejaar 2019-2020 4
Algemene Vergadering 12.02.2020 4
Vragen voorgelegd aan universiteit 18.01.2020 4
Algemene Vergadering 05.12.2019 6
Algemene Vergadering 05.09.2019 6
Academiejaar 2018-2019 7
Uitreksel Onderwijsdecreet XXIX 7
Algemene Vergadering 06.12.2018 7
Bijgevoegd stuk Algemene Vergadering 06.12.2018 7
Algemene Vergadering 08.10.2018 8
OER-wijzigingen 08.10.2018 8
Academiejaar 2017-2018 8
Algemene Vergadering 14.02.2018 8

Context

In het OER staan twee artikels met betrekking tot kopie-/inzagerecht die voor verwarring zorgen:

> Art. 10.3.8. Een student heeft na de bekendmaking van de definitieve examenresultaten het persoonlijk en onoverdraagbaar recht op een bespreking van het examen op basis van de examenvragen en op inzage van de eigen examenkopijen van schriftelijke examens met inbegrip van elektronisch ingevoerde examens. De faculteit voorziet in een mogelijkheid tot bespreking van het examen en op inzage van de eigen examenkopijen van schriftelijke examens met inbegrip van elektronisch ingevoerde examens voor het verstrijken van de beroepstermijn. Nadat de student heeft deelgenomen aan de bespreking van het examen en inzage heeft genomen van het examen kan de student een kopie van het afgelegde examen aanvragen volgens de facultaire afspraken. Iedere kopie dient persoonlijk en vertrouwelijk behandeld te worden en mag enkel gebruikt worden in functie van de onderwijsloopbaan van de student. Een student die zich hier niet aan houdt, stelt zich bloot aan een tuchtprocedure op grond van artikel 33, en 34 en 36 van het Statuut van de Student – UAntwerpen.[1]

> Art. 10.3.9. Een student heeft na de examenperiode het persoonlijk en onoverdraagbaar recht op een bespreking van het eigen in die periode door hem/haar afgelegde deelexamen van jaarvakken en op inzage van de eigen examenkopijen van schriftelijke deelexamens met inbegrip van elektronisch ingevoerde deelexamens. Voormeld recht kan afhankelijk worden gemaakt van deelname aan een groepsbespreking van het deelexamen.[1]

Alhoewel dus wel vast staat dat je als student recht hebt op inzage van je examenkopie, wordt in deze artikels dus niet verduidelijkt vanaf wanneer je dat recht hebt benut. Een prof zou bij wijze van spreken enkel het antwoordblad met ingekleurde bolletjes kunnen laten lezen, maar daar zou de student in kwestie niet mee geholpen zijn.

Wat hierna volgt is een chronologische weergave van de ontwikkelingen die gebeurd zijn, beginnend in academiejaar 2017-2018.

Academiejaar 2021-2022

Algemene Vergadering 03.11.2021

4.2 OER

Sommige docenten binden extra voorwaarden aan het recht om een examen in te zien bv. eerst naar een extra inzagemoment van de prof te zijn geweest, ook al was je dan op reis. Examen inzage is een absoluut recht, dus zo'n extra voorwaarden mogen niet verplicht worden.

Academiejaar 2020-2021

Algemene Vergadering 11.03.2021

4.2 OER

[1] UAntwerpen Onderwijs- en Examenreglement, versie 2023-2024

(…) Sommige docenten binden extra voorwaarden aan het recht om een examen in te zien bv. eerst naar een extra inzagemoment van de prof te zijn geweest, ook al was je dan op reis. Examen inzage is een absoluut recht, dus zo'n extra voorwaarden mogen niet verplicht worden. (…)

Onderwijsraad 23.02.2021

Bespreking wijzigingen OER 2021-2022

Een lid vraagt naar een verduidelijking m.b.t. art. 10.3.8. Een student heeft na de bekendmaking van de definitieve examenresultaten het persoonlijk en onoverdraagbaar recht op een bespreking van het examen op basis van de examenvragen en op inzage van de eigen examenkopijen van schriftelijke examens met inbegrip van elektronisch ingevoerde examens. Wat betekent deze toevoeging concreet voor docenten? In hoeverre zijn docenten verplicht om bijv. multiple choice vragen ter beschikking te stellen en telt hier dan het auteursrecht niet? Men hoeft de werkelijke vragen niet via kopie ter beschikking te stellen, het gaat hier om de (mondelinge) bespreking van het examen. Het auteursrecht van multiple choice vragen blijft gelden, op dat vlak verandert er niets, maar het is de bedoeling om de kwaliteit van de bespreking met de studenten in sommige gevallen te verbeteren.

Vanuit de studenten wordt gemeld dat het inzagerecht vaak geen echt inzagerecht is. Indien je geen vragen krijgt bij een multiple choice examen, dan kan de student toch moeilijk het examen inschatten. De docent moet niet alles delen, het gaat slechts om een bespreking op basis van de gestelde vragen.

Academiejaar 2019-2020

Algemene Vergadering 12.02.2020

4.3 Kader inzage- en kopierecht examens

De coördinator onderwijs diende een schriftelijke vraag in bij departement onderwijs met betrekking tot het kopierecht van studenten bij examens. Het document met de antwoorden wordt meegegeven in de bijlagen. De coördinator zal nog communiceren dat de geformuleerde antwoorden niet conform de visie van de Studentenraad is. De formuleren van de modaliteiten is zeker nog niet compleet. Een lid van FWET merkt op dat sommige professoren klagen over te veel administratie en dit om deze reden weigeren te geven. Een lid van FGGW meldt dat er sommige feedbackmomenten pas in maart zullen plaatsvinden. Het lid zal hiervoor nog de ombuds contacteren. Een lid van FTI merkt op dat het opvragen van feedback en een kopie problemen geeft. De vraag wordt gesteld in hoeverre overmacht bij het bijwonen van het feedbackmoment ingeroepen kan worden als excuus. Er wordt gemeld dat vele professoren niet op de hoogte zijn van de nieuwe regels uit het onderwijs- en examenreglement. Er wordt in de werkgroep OER meegegeven om meer in te zetten op de informerende rol richting het onderwijzend personeel. Een lid van FOW merkt op dat gecommuniceerd werd dat een kopie vragen enkel van toepassing was bij het betwisten van examenresultaten. De voorzitter herhaalt dat dit fout is. Hij licht toe dat 3 faculteiten enkel de modaliteiten mogen opleggen maar geen beperkende voorwaarden. Een kopie mag niet besproken of gedeeld worden met medestudenten. Een lid van FTI meldt dat er in de faculteit een disclosure getekend moet worden alvorens een examenkopie meegegeven wordt.

Vragen voorgelegd aan universiteit 18.01.2020

In januari 2020 werden door toenmalig coördinator onderwijs, Angela Brinkman, enkele vragen voorgelegd aan de universiteit (welke persoon deze vragen specifiek heeft beantwoord, ontbreekt) over het kopie- en inzagerecht. Dit zijn de zaken die besproken werden:

> **Betreft het inzagerecht van examens enkel de antwoorden van de student of ook de vragen?**

In principe heeft het recht op kopie betrekking op beide maar het auteursrecht mag ingeroepen worden om de vragen niet vrij te geven. Dat is bijvoorbeeld het geval bij meerkeuzevragen of uitgewerkte cases. Daar waar er naast het cursusmateriaal, een afzonderlijke creatieve inbreng is geweest bij het uitwerken van de vragen. Dan mag bijvoorbeeld de beschrijving van een casusopdracht buiten het inzagerecht worden gehouden. En dus ook meerkeuzevragen. Het is aan de lesgever zelf om te beslissen of die al dan niet het auteursrecht inroept. Studenten krijgen wel inzage in de vragen bij het feedbackmoment maar dus niet altijd een kopie.

> **Betreft inzagerecht ook het recht op inzage in de juiste antwoorden en verbetersleutel of enkel de eigen examenkopij?**

Het inzagerecht heeft enkel betrekking op de gegeven antwoorden in de eigen examenkopij en niet op een verbetersleutel. Een lesgever zal wel ingaan op de correcte antwoorden bij een feedbackmoment. Als een lesgever puntenverdeling heeft geschreven op de examenkopij met de antwoorden is dat geen reden om de examenkopij niet vrij te geven. Dan moet de examenkopie met de notities van de examinator worden vrijgegeven. Ook als de vragen op hetzelfde blad staan als de antwoorden (of waar het antwoord voor voorzien was) moeten ze vrijgegeven worden.

> **Indien de vragen of de antwoorden niet mogen worden ingezien, wat is dan het nut van een meerkeuze-examen inzien?**

Bij het feedbackmoment krijgt de student wel inzage in de vragen. De lesgever mag echter door geen kopie vrij te geven van de meerkeuzevragen voorrang geven aan de betrouwbaarheid van het examen boven de transparantie.

> **Wat zijn de documenten die per examenvorm ter beschikking moeten worden gesteld voor inzage? (mondeling, digitaal, schriftelijk)**

Bij mondeling examen is er geen examenkopij dus kan er ook geen kopie afgegeven worden. Bij schriftelijke examens en digitale kan het meestal wel. Faculteiten hebben daar procedures voor die kunnen verschillen.

> **Vervalt het inzagerecht als je niet aanwezig kunt zijn op de specifieke vastgestelde data?**

In principe wel. De faculteit mag dat zo toepassen.

> **Wat als er geen vastgestelde inzagedata zijn en er geen inzage voor het verstrijken van de beroepstermijn kan worden voorzien?**

De beroepstermijn is vast en wordt niet beïnvloed door het moment van de feedbackmomenten en het moment waarop een kopie van het examen kan worden verkregen.

> **Heb je recht om vragen te stellen en eventueel in discussie te gaan bij inzage van een examen?**

Strikt genomen is dat recht er niet. Het zal erg afhangen van hoe het wordt georganiseerd. Het recht op inzage en een kopie houdt niet automatisch het recht in om daar in discussie over te gaan.

> **Zo niet, wanneer is dan het aangewezen moment? Meteen in beroep gaan?**

Feedback moet in principe voor het verstrijken van de beroepstermijn. Als de student er echt van overtuigd is dat het examencijfer niet correct, er geen feedback is voorzien en de ombudspersoon kan hierin ook niet bemiddelen, kan de student inderdaad best een intern beroep indienen voor het verstrijken van de beroepstermijn met vermelding van het probleem.

> **Met betrekking tot het kopijrecht, wij meenden ons te herinneren dat er vanuit centraal zou worden nagegaan waar studenten wel recht op zouden hebben en waar niet ivm auteursrecht en dat dit zou worden gecommuniceerd aan de faculteiten. Als Studentenraad hebben wij hier niks meer over gehoord, dus wij vroegen ons af of dat hier al meer rond bekend is?**

Er is inderdaad een communicatie geweest naar de faculteiten. Die ligt volledig in de lijn van wat hier boven is beschreven.

Uit de mail die Angela stuurde aan studenten Marloes Tholhuisen en Jochem Vanagt kunnen we afleiden dat ze ontevreden was met deze antwoorden en dat dit onderwerp naar aanleiding hiervan besproken is op een bureauvergadering:

> *(…) Zoals jullie kunnen zien staat in bijlage het document met vragen rond inzagerecht wat we een tijd geleden hebben ingediend en waar eindelijk reactie op is gekomen. Ik ben niet helemaal gelukkig met de antwoorden en ga ze binnenkort bespreken met het Bureau, maar dan zijn jullie in ieder geval al op de hoogte, aangezien vanuit jullie de meeste vraag was! (…)*

Algemene Vergadering 05.12.2019

4.1 Verslag Werkgroep OER

Wat betreft het recht tot exameninzage binnen de bepaalde beroepstermijn is er een vreemd voorstel vanuit de instelling gekomen. In de werkgroep werd aangehaald dat het inzagemoment tijdens de beroepsperiode impliceert dat hierna geen moment meer kan worden georganiseerd wat een beperking van het inzagerecht betekent. Een lid merkt op dat indien men deze interpretatie heeft het inzagerecht buiten de beroepstermijn eigenlijk geen recht meer is

Algemene Vergadering 05.09.2019

5.1 Inzage examens

Een lid haalt problemen aan met het inzage recht examens in de faculteit GGW. Het is gebeurd dat een student heeft gemaild om een examen in te kijken. De docent wilde dit echter niet doen zonder tussenkomst van de jaarverantwoordelijke. De docent wilde een aantal meerkeuzevragen in groep behandelen zonder dat studenten hun eigen examen in mochten zien. Nu is de vraag: wat is juist het inzagerecht? Zij hebben besloten dat individueel inkijken kan, geen overleg geen notities enz. De moeilijke vragen in groep bespreken zonder antwoord blijft mogelijk. Het lid vraagt nu meer duiding over het inzage recht. Voorzitter: Er is een discussie geweest om het recht op examenkopij te verbieden, dit is er niet doorgekomen. Daardoor is de bal aan het rollen gegaan over wat nu juist inzagerecht is. Luc van de Poele, departementshoofd Onderwijs meldde dat er momenteel gewerkt wordt aan een richtlijn. Het decreet zal geïnterpreteerd worden dat er grenzen zijn om meerkeuzevragen kopiëren te beperken. De focus moet blijven op de remediëring. Het lid verteld volgende situatie: Stel je krijgt je vragen en je antwoorden, zonder dat je weet of deze juist/fout zijn, mag dit? Een ander lid meld dat bij rechten het momenteel omgekeerd is, ze kunnen hun eigen antwoorden niet inzien. Vaak is er uiteindelijk geen echt inzagerecht. Vragen en antwoorden worden overlopen in een aula, voor het effectief

inkijken is de docent vaak slecht gezind. Het gebeurt uiteindelijk niet. Een richtlijn is nodig om het recht goed te kunnen bekomen. Als studenten duidelijk hun rechten hebben en dit op een formele manier kunnen tonen zou dit zeker kunnen helpen. De vertaling van het decreet zou in het OER opgenomen worden. Binnenkort zal er samengezeten worden met de facultaire stuvers en SOGA. Hier zal dit verder besproken worden.

Academiejaar 2018-2019

Uitreksel Onderwijsdecreet XXIX

Art. 84. Aan artikel II.277 van dezelfde codex wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt: "Voor wat betreft de examens houdt de openbaarheid van bestuur in dat studenten een recht op inzage in en toelichting bij de door hen afgelegde examens hebben. Indien na de toelichting blijkt dat de betrokken student een kopie wil van het door hen afgelegde examen, dan heeft deze student kopierecht. Iedere kopie dient persoonlijk en vertrouwelijk behandeld te worden en mag enkel gebruikt worden in functie van de onderwijsloopbaan van de student.".

Algemene Vergadering 06.12.2018

4.1 Opvolging regeling examenkopijen in Onderwijsdecreet

In het voorontwerp van het decreet betreffende onderwijs XXIX worden een aantal artikelwijzigingen toegevoegd, waaronder een verbod op het kopiëren van afgelegde examens. De Studentenraad UAntwerpen ondertekende mee een brief die vanuit VVS verstuurd werd naar de minister met de vraag dit verbod uit het voorstel te halen. De voorzitter werd samen met de voorzitter van de Stura KU Leuven en een afgevaardigde van VVS uitgenodigd op het Kabinet van de Vlaamse minister Onderwijs om. De voorzitter brengt ter zitting verslag uit van deze bespreking, aan de hand van het document in de bijlage. Het voorstel van het kabinet is om de regeling die vandaag in het secundair geldt (zie bijlage) over te nemen en aan te passen aan de context van hoger onderwijs. Het komt erop neer dat er een recht op 3 inzage en kopie is, maar dat commercialisering uitgesloten is. Het verbod waarvan sprake was, komt er hoogstwaarschijnlijk dus niet onder voorbehoud van de verdere behandeling door het parlement.

4.2 Verslag werkgroep OER

(…) De vraag over inzage in deelexamens wordt op de OWR (Onderwijsraad) van december besproken. (…)

Bijgevoegd stuk Algemene Vergadering 06.12.2018

Codex van 17 december 2010 Secundair Onderwijs

[Art. 2[123/7]2 De betrokken leerling en de betrokken personen hebben een recht op inzage in en toelichting bij de gegevens die op de leerling betrekking hebben, waaronder de evaluatiegegevens, die worden verzameld door de school, het centrum voor deeltijds beroepssecundair onderwijs of het centrum voor vorming van zelfstandigen en kleine en middelgrote ondernemingen, naar gelang van het geval.

Indien na de toelichting blijkt dat de betrokken leerling of de betrokken personen een kopie willen van de leerlingengegevens, 3[...] hebben ze kopierecht. Iedere kopie dient persoonlijk en vertrouwelijk behandeld te worden en mag enkel gebruikt worden in functie van de onderwijsloopbaan van de leerling.

3[Met toepassing van artikel 23, lid 1, i), van de verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming) wordt, in de gevallen waarin volledige inzage afbreuk zou doen aan de rechten van derden, inzage in de gegevens verleend in de vorm van een gesprek, gedeeltelijke inzage of rapportage.

VORIGE VERSIE(S) Wetshistoriek Oorspronkelijk art. 123/2 (feitelijk tweede) ingevoegd bij art. V.13 Decr.Vl. 4 april 2014 (BS 20 augustus 2014 (ed. 2)), met ingang van 1 september 2014 (art. VI.1), hernummerd tot art. 123/7 bij art. X.25 Decr.Vl. 17 juni 2016 (BS 10 augustus 2016 (ed. 1)), met ingang van 1 september 2014 (art. X.30), gewijzigd bij art. 72, 1° en 2° Decr.Vl. 8 juni 2018 (BS 26 juni 2018), met ingang van 25 mei 2018 (art. 191) en bij art. 76 Decr.Vl. 15 juni 2018 (BS 17 augustus 2018), met ingang van 1 september 2018 (art. 133).

Algemene Vergadering 08.10.2018

4.1.2 Inzagerecht voor deelexamens van jaarvakken

Angela stelt ook voor om een inzagerecht voor deelexamens van jaarvakken in het OER op te nemen. Het voorstel wordt goedgekeurd 3 Er wordt opgemerkt dat professoren bij de geneeskunde zich de vraag stelden of het inzagerecht zoals het vandaag bestaat ook een recht op inzage van de juiste antwoorden op de vragen omvat. Dit is reeds in SOGA (StudentenOverleg Geneeskunde Antwerpen: een vereniging van studentenvertegenwoordigers binnen de geneeskunde) besproken. Marloes stuurt de verslagen hiervan door. Een verduidelijking hieromtrent zou ook in het OER opgenomen kunnen worden. We weten van tijdens het stuverweekend dat de Vicerector Onderwijs, Ann De Schepper, geen voorstander is van dit inzagerecht. Ze was eerder voor een remediëring in gesprek met de prof. Dit omvat dan niet noodzakelijk inzage van het deelexamen. De AV stelde ook de vraag of in ons voorstel het inzagerecht na het volledig afleggen van het vak beperkt blijft in de tijd. Op stuverweekend gaven Ann De Schepper en het Departementshoofd Onderwijs, Luc Van de Poele, aan de huidige beperking te willen behouden.

OER-wijzigingen 08.10.2018

2. Inzagerecht jaarvakken

Ons tweede voorstel is het toevoegen van een inzagerecht voor deelexamens van jaarvakken. Sommige professoren staan dit nu al zonder probleem toe aan hun studenten of zorgen op een andere manier voor de bespreking van het examen, maar andere professoren niet en daarom moet dit als een recht worden opgenomen in het OER, zodat studenten niet afhankelijk zijn van de bereidwilligheid van hun professor. OER UA: 10.3.8 Een student heeft na de bekendmaking van de definitieve examenresultaten het persoonlijk en onoverdraagbaar recht op een bespreking van het examen en op inzage van de eigen examenkopijen van schriftelijke examens met inbegrip van elektronisch ingevoerde examens Dit zou voor de universiteit enkel een iets hogere werklast betekenen, terwijl het voor studenten van groot remediërend belang is. Ook al verschilt de stof vaak tussen 2 semesters, inzicht krijgen in de manier hoe er beoordeeld wordt kan goed van pas komen bij de voorbereiding voor het volgende examen.

Academiejaar 2017-2018

Algemene Vergadering 14.02.2018

3 Mededelingen

Op de Algemene Vergadering van 6 december 2018 werd een verslag gegeven van de bespreking betreffende het recht op examenkopijen op het kabinet Onderwijs van november 2018 (cf. Verslag 4.1). De bezorgdheden die geformuleerd werden vanuit de Studentenraad werden meegenomen in het voorontwerp van het Onderwijsdecreet XXIX. Deze aanpassing werd op 7 december goedgekeurd door de Vlaamse Regering. In bijlage is een uittreksel van het voorontwerp met het desbetreffende artikel opgenomen. Algemene Vergadering 5 Donderdag 14 februari 2019: 18u30 CST – C.102 2 Een lid vraagt naar wat er precies bedoeld wordt met de term ‘examenkopie’. Omvat dit enkel de antwoorden of ook de vragen? Een ander lid verwijst hierbij naar een professor bij de geneeskunde die bij multiple choice examens enkel de antwoorden ter beschikking stelt. Zonder de vragen zijn deze uiteraard betekenisloos. De voorzitter vraagt na bij het kabinet wat de precieze interpretatie van het woord ‘examenkopie’ is.

4.2 Verslag wijzigingen OER

De Coördinator Onderwijs en Beau De Clercq woonden de vergadering bij. Een aantal van onze voorstellen werd goedgekeurd. Concreet gaat het om de afrondingsregels, de versoepeling voor registratie voor de tweede zit, inzage in deelexamens, de nieuwe deliberatieregels, het minder verplicht opnemen van vakken in het kader van de deliberatieregels en een verscherping van de regels rond dubbelboekingen. Voor de concrete inhoud verwijzen we naar de bijlage.